

vzhůru do kulturního dění

Pavel Zedníček a Jana Paulová

■ Bez předsudků a s nadhledem

LOUNY - Ve čtvrtek 26. dubna uvádí Vrchlického divadlo italskou komedii Bez předsudků. Pro velký úspěch se v ní již podruhé v Lounech předvedou Pavel Zedníček a Jana Paulová. Podtitul „Pod peřinou se těžko říká ne“ naznačuje, že půjde o pikantní a lechtivou podívanou. Oba výborní komedianti však toto téma uchopili „po česku“, s lehkostí a velkým nadhledem. *(jvn)*

■ V Galerii XXL představí dila čtrnáct studentů

LOUNY - V pátek 27. dubna v 18.00 bude v Galerii XXL v Lounech zahájena výstava finalistů 3. ročníku ENTERPRIZE (cena vedoucího katedry výtvarné výchovy PF UJEP v Ústí nad Labem). Cena ENTERPRIZE je každoroční výběrová soutěž pro tamní studenty výtvarné výchovy. V průběhu výstavy je vybrán nejlepší, vítězný výtvarný projekt. V Galerii XXL v Lounech bude prezentovat své výtvarné projekty čtrnáct studentů a tři pedagogové, pod jejichž vedením finalisté své projekty realizovali. Finalisté představí široké spektrum výtvarných strategií, od závěsného média (malba, fotka, grafika), přes prostorové a objektové instalace, až po konceptuálně laděné projekty. *(jp)*

■ Divadlo zabere malíř Vladimír Franz

LOUNY - „Fantasmagorické vize české krajiny“ vystaví v lounském Vrchlického divadle Vladimír Franz, přední český hudební skladatel a malíř. Vernisáž jeho výstavy se koná ve středu, 2. května od 18 hodin. Franzovo malířství se klene od symbolisticky zpracovaných elementárních přírodních motivů a akvarelových impresí až po velkoformátové expresivně-orfické variace na hudební téma a velké „oltární“ obrazy. „Svá díla představil na skoro padesáti samostatných výstavách doma i v zahraničí. Je zastoupen v galeriích a soukromých sbírkách na třech kontinentech.“ *(jvn)*

Osud s drsným smyslem pro humor

Obrázky ze života Jiřího Chlupatého z Prahy

K nejmladším klientům lounského domova důchodců patří 57letý Jiří Chlupatý. Život mu změnila osudová srážka s tramvají. Utrpěl těžký úraz hlavy a pohybuje se na invalidním vozíku. Když za ním o Velikonocích přišly děti s pomlázkou, polekaly se. Chybí mu část hlavy. Je živým důkazem toho, jak málo mozek využíváme. Dobře mu to myslí, pregnančně formuluje, rozpomíná se na různé příhody a činnosti.

„Narodil jsem se v Praze v červnu 1950 a dodnes toho lituji. Můj životní osud má totiž dost drsný smysl pro humor. Pocházím z dělnické rodiny, když mi bylo 22 měsíců, umřela mi matka, tak jsem měl nevlastní. „Protloukal se životem, jak se dalo. „Jsem technický typ, nejvíc mě baví všechno od elektřiny. Párkrát mě to koplo, o to jsem chytřejší. Už od čtrnácti jsem spravoval gramofony, magnetofony, rádia. Nebyl jsem líný se to naučit. Mám rád různé návody, schémata a knížky o strojích,“ říká. Pracoval jako profesionální požárník, později železničář. „Miluju všechno, co jezdí, plave, lítá. A veškeré činnosti, kde jde o ústa, to je moje největší gusto. Přes Svazarm jsem skákal padákem, lezl po skalách, visel na lanech. Mým největším koníčkem je speleologie. Protáhnou se každou skulinou, stačí, aby měla rozměr čtyřicet na čtyřicet a už se tam cpe. Nevadí mi nízké stropy, ani ty nejnižší plazivky. Prolézal jsem staré štoly, doly, jeskyně a chodby. Byl jsem například vesklepení kláštera pod

Petřínem, prozkoumal jsem kasemata pod Vyšehradem. Z toho mám i efektní fotku, jak v přílbě vylézám z malého otvoru ze zdi,“ vzpomíná.

Většinu života bydlel v Praze. Do severních Čech zavítal jen jako průvodčí Českých drah, teprve později si našel v Lounech družku. „Seznámili jsme se, jak jinak, než ve vlaku. To jednou jela z Loun na Plzeň a já jí uvařil kafe. Když se vracela, pozval jsem ji na večeři a už se mnou zůstala. To jsem byl rozvedený a bydlel na Vinohradech.“

Později, po listopadu 1989 se živil, jak se dalo. Nikde ale nebyl řádně zaměstnán, tudíž nemá odpracovanou potřebnou sumu let. Proto je nyní zcela bez prostředků a má obrovské problémy s přízná-ním důchodem. Tehdy rozvázal seniorů obědy, zapojoval sporáky, opravoval elektrospotřebiče, roz-vázal letáky. Pak přišel osudový 4. leden 2004. Jel na kole a srazil se s tramvají.

Přežil zázrakem. Následkem srážky má viditelně poraněnou

lebku. „To víte, já mám 48 kilo, tramvaj 72 tun, jak to asi mohlo dopadnout. Už jsem mohl čuchat fialky odspoda,“ líčí osudovou epizodu ze života. Po úrazu za ním příbuzní přestali chodit.

„Co mi pomáhá? Kdepak Bůh. Jsem přísně nevěřící. Existence Boha, Ježíše nebo Ducha Svatého se nedá dokázat ani logicky ani archeologicky. Pomocť si musím jedine sám.“

Nedávno byl na návštěvě v lounské nemocnici – v oddělení lůžek následné péče, kde ho vlídný personál dal po úrazu dohromady, po stránce fyzické, ale hlavně psychické. Sestřičky bývalého pacienta vřele vítaly a vzpomínaly, jak je šikovný, že mnohé dokáže opravit.

„Než se mi to stalo, hodně jsem si pamatoval, teď už se mi tovybavuje pomaleji. Ale lidímám odkoukaný, je to zvláštní, jak určité typy jednají stejně.“ Rád by si přečetl nějakou technickou literaturu a historii, ale to v ústavních knihovnách nemají. „Leda sladáky, detektivky a červené knihovny. To akorát ubíjí ducha a loupí čas. Kdyby mi tak někdo chtěl přinést knížku o letadlech nebo o lokomotivách,“ sní svůj sen Jiří Chlupatý.

Připravila Květa Tošnerová

FOTO KVĚTA TOŠNEROVÁ

Vše pro milovníky rostlin... V Lounech je nově otevřeno ARMO Green – zahradní centrum z Libochovic. Najdete ho za Kauflandem, pokud pojedete na Černčice ulicí Čenka Zemana (hned vedle školky s mašinkami), kde bývalo parkoviště. Nyní je většina plochy pokryta okrasnými dřevinami a květinami, a jen u vrat zůstalo parkoviště pro zákazníky. „Nabízíme přes dvě stě druhů okrasných dřevin, sortiment ovocných stromků – broskve, meruňky, nektarinky, hrušně, jabloně, slivoně, rybíz, angrešť ale i vinnou révu,“ říká vedoucí prodejny Lucie Kalivodová. Většina dřevin je v kontejneru, takže je lze vysazovat třeba i v létě. Na své si přijdou ti, kdo chtějí mít pestrý balkon. Vybírat mohou v petuniích, surfuniích, fuchsii. Zahradkáři najdou také sadbu, bohatý sortiment trvalek, skalničky či ozdobné trávy. Uvnitř v prodejně je čeká zahradnické náčiní a potřeby jako jsou nůžky, truhlíky, květináče, hnojiva, pro zpestření i výběr dekoracních svíček. Prodavačky jsou zahradnice, takže vám s čímkoliv odborně poradí, ale na přání osadí například i mísy nebo truhlíky. Otevřeno je od pondělí do pátku od 9 do 19 hodin, v sobotu a neděli od 8 do 14 hodin. Aktuální informace o sortimentu na tel.: 415 653 700. Na snímku zahradnice Martina Štorová předvádí kvetoucí rododendron. *(pa)*

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

☀ Jarní únava

Příčin jarní únavy je několik, v naprosté většině případů se jedná o kombinaci více faktorů.

Jednou z hlavních příčin je nashromáždění a usazení škodlivých látek v těle, způsobené omezením fyzické aktivity během zimy, snížením příjmu tekutin, špatnými stravovacími návyky a celkovým zpomalením metabolismu. Škodlivými látkami zatížený organismus následně projevuje známky únavy a snížené obranyschopnosti. Dalším faktorem může být nevyvážená strava s nižším obsahem vitaminů, stopových prvků a dalších látek, nezbytných pro správné metabolické procesy v těle a zdraví vnitřních orgánů. K vyčerpání organismu také přispívají například období chřipkových epidemií, zachvacujících populaci právě v pozdních zimních měsících, či nemoci z nachlazení, kdy tělo vydává více energie na boj s útočícími mikroorganismy. Několikaměsíční nedostatek slunečního záření a pohybu na čerstvém vzduchu má též nemalý podíl na jarní únavě. Ta se neprojevuje pouze na fyzické úrovni, kdy je tělo alespoň my samí? Jde ještě vůbec použít již tolikrát zneužitá slova v původních významech?? Patrně ne, protože za ně Valmont sklídl posměch při předsmrtné zpovědi i od diváků. Protože znásilněná řeč – a o tu tady jde především – již nikdy nezíská zpětnou reakci. A nezískala ho zpět ani markýza de Merteuille, když si nakonec sundala paruku a smyla masku. A to navzdory tomu, že režisér po celou dobu přiznáními příchody a odchody herců ironicky avizoval „divadlo na divadlo“.

☀ Jak bojovat proti jarní únavě?

Komplexní programy založené na kombinaci čistících kúr, biologicky bohaté stravy, dostatečné fyzické aktivity a pobytu v přírodě se ukazují jako nejúčinnější a pro tělo nejpřírodnější způsob, jak celkové zlepšit fyzickou kondici, zbavit tělo zatěžujících látek, posílit imunitu organismu a zároveň obnovit psychickou stabilitu. Jedním z ověřených prostředků pro detoxikaci organismu jsou bylinné čaje s účinky močopudnými, čistícími a tonizujícími.

☀ Úprava jídelníčku

Přestože dnes již není problém zajistit si dostatečný příjem vitaminů a stopových prvků stravou během celé zimy, mnoho z nás konzumací čerstvého ovoce a zeleniny opomíjí a dává přednost

energeticky bohatší stravě, většinou ale bez důležitých látek pro tělo. Všeobecně se zvyšuje příjem masa, konzervovaných a tepelně upravených potravin. Vybavená strava bohatá na vitamíny, stopové prvky a vlákninu dokáže v prevenci jarní únavy někdy doslova zázraky. Zvýšením příjmu vlákniny zároveň pomůžeme k pročistění střev, které jsou často po zimním období zatížené usazenými škodlivinami. Během očistné kúry je vhodné omezit konzumaci masa, především červeného, snížit příjem alkoholu a potravin bohatých na tuky a cukry. Vhodné je do jídelníčku zařadit např. cibuli, česnek, kořenovou zeleninu, zelí, listovou zeleninu, citrusové plody, jablka, hrušky, ananas, ořechy a semena, obiloviny, sóju, pohanku, ryby a kysané mléčné výrobky.

☀ Pitný režim

Dospělý člověk by měl během dne přijmout minimálně 2,5 – 3 l tekutin. V době kdy se snažíme o cílené vyplenění toxických látek z těla a celkovou očistu organismu bychom měli toto množství ještě zvýšit. Nejvhodnější je pít čisté neperlivé vody, bylinných čajů a čerstvých ovocných šťáv. Minerální vody nám pomohou doplněním důležitých stopových prvků, je ovšem třeba dbát na dodržování denních limitů příjmu minerálních látek, aby nedošlo k jejich nadměrnému ukládání.

☀ Dostatek pohybu a slunečního záření

Pravidelné procházky či lehké sporty tělo nenásilně posilují, napomáhají oxykličení svalových tkání a mozku a tím celkově zlepšují fyzickou i psychickou kondici. Zdánlivě triviální vystavování se slunečnímu paprskům dokáže významně přispět k obnově energie. Zejména citliví lidé, kteří pro nedostatek slunečního záření trpí snížením psychické kondice, zaznamenávají výrazné zlepšení nálady a ústup depresivních stavů již po několika hodinách strávených v přírodě za slunečného počasí.

Příjemné jarní procházky přinaší cestě za zdravím přeje farmaceutická asistentka

Veronika Chrobáková (příště na téma očista organismu)

Nebezpečné vztahy Činoherního klubu znásilňovaly slova

Lounský divák měl za poslední rok možnost shlédnout dvě divadelní představení podle knihy Nebezpečné známosti, kterou do obecného povědomí dostaly slavné filmové adaptace. Jevištvní tvar si ovšem musí vystačit s dialogem a trpělivým budováním atmosféry. Loňská dramatizace klášterického Divadla Zdrhovadlo využila žánr románu v dopisech a nechala své postavy text chladně deklamovat do publika, čímž ilustrovala vzájemnou odcizenost a nemožnost jiného než sexuálního spojení. Režisér Václav Polda tyto „monology“ okořenil sugestivním, a přitom citlivým ztvárněním tohoto spojování. V podstatě si však vybral stejnou moralistní interpretaci jako oba americké filmy.

To Ladislav Smoček s Činoherním klubem, jejichž inscenací Nebezpečné vztahy nyní uvedlo Vrchlického divadlo, šel jinou cestou. A názorně spolu se skvělými herci ilustroval, jak

pouhými hereckými prostředky – jako jsou intonace nebo gesta – lze změnit vyznění klasického textu. Hodně jim napomohla vygradovaná dramatizace Christophera Hamptona. Stejně jako u Kláštereckých byla logicky centrem všeho a vlastně jedinou kulisou velká postel. Tím ale veškerá podobnost končí.

Valmont v podání Ondřeje Sokola nebyl tak neohrožený, jak jsme zvyklí. Rýsoval se spíše jako sice cynický, ale sympatický svědce se smyslem pro humor, jenž morální svobodou a absencí předsudků převyšuje ostatní. V tom ho zdatně doplňovala Ivana Chýlková jako markýza de Merteuille. Smoček v konverzačním dramatu hledal komické situace a překvapivě je nacházel. Vtipkovalo se krutě na úkor těch, co směšně trvali na svých romanticky iracionálních představách o věčné lásce a věrnosti – místy se představení zvrhávalo až do lehece vulgární burlesky, kde si komic-

ké figurky jako pudům bolestně odolávající paní de Tourvil (Dana Černá) a naivní kráska Cecilie de Volanges (Marie Šopovská) zasloužené odnášely svůj díl posměchu. Sokol s Chýlkovou – třeba i civilními hovorovými vsuvkami do stylu sešněrovaných promluv – získávali trpělivě a rafinovaně divácké sympatie. A oproti škrobenému okolí jsou těmi, kdo vtipně demaskují hloupost a pokrytectví, a navíc jsou racionální a zábavní.

Smoček proti sobě vrhá těžké kalibry – lehkou komedii, kde se hraje o nic a ještě se přitom bavíme (Valmont, markýza de Merteuille) a vážnou milostnou tragédií, kde se mučivě hledá řešení a dává v sázku vše (paní de Tourvil). Divák pak pochopitelně, třeba i bezděčně, fandí zábavné straně, tedy falši a zradě. O to bolestnější – pro jeviště i hlediště – je závěrečný přechod obou protagonistů mezi frontami, kdy se jim hra vymyká z rukou

a stávají se z nich ty nudně vážné figurky, ovládané směšnými city a emocemi, jako jsou láska a žárlivost. A v tom se skrývalo jádro Smočekovy tragikomedie.

Co teď s těmi tolikrát lživými romantickými frázemi a klišé, když je náhle myslíme upřímně? Jak je vyslovit, abychom jim věřili alespoň my sami? Jde ještě vůbec použít již tolikrát zneužitá slova v původních významech?? Patrně ne, protože za ně Valmont sklídl posměch při předsmrtné zpovědi i od diváků. Protože znásilněná řeč – a o tu tady jde především – již nikdy nezíská zpětnou reakci. A nezískala ho zpět ani markýza de Merteuille, když si nakonec sundala paruku a smyla masku. A to navzdory tomu, že režisér po celou dobu přiznáními příchody a odchody herců ironicky avizoval „divadlo na divadlo“.

Jan Vnouček (Christopher Hampton: Nebezpečné vztahy, 12. dubna 2007, Vrchlického divadlo v Lounech)

Jiří Chlupatý dodneška rád čte – o historii, o letadlech.